

LADÁNYI MÁRIA KÖSZÖNTÉSÉRE

E tanulmánygyűjteményt ünnepi alkalomra, Ladányi Mária tanszékvezető egyetemi tanár hatvanadik születésnapjára készítettük. Kötetünket az ünnepelt iránti szeretet, tisztelet és nagybecsülés hívta életre: egy évvel ezelőtt szerkesztőtársaimmal (Havas Ferencsel, Kugler Nórával és C. Vladár Zsuzsával) szinte egy időben jutott eszünkbe, hogy Ladányi Mari – sokirányú elfoglaltságát, fiatalokat is megszegyenítő fáradhatatlanságát, minden feladatában lelkiismeretes helytállását tekintve bármennyire is hihetetlennek tűnik – idén ünnepli ezt a számadásra is készető, kerek évfordulót.

Felhívásunkra ötvennégy szerző tollából ötvenkét dolgozat született: jelenlegi és korábbi munkatársai, barátai, volt tanárai, régi és mai tanítványai köszöntik őt írásaikkal.

A tanulmánykötet tematikus egységei – a kognitív nyelvésztől a leíró és a történeti nyelvészetten át a nyelvtudomány történetéig – az olvasónak széles választékot nyújtanak, megközelítésmódjukat, vizsgálati módszereiket tekintve is sokszínűek, többféle nyelvészeti irányzatot, felfogást tükröznek. Jelentős részük kapcsolódik a Ladányi Mária által művelt tudományterületek (morfológia, szociolingvisztika, diskurzuselemzés, szintaxis, szemantika, kognitív nyelvészet) valamelyikéhez. Néhány szerzőnk – irodalmár lévén – irodalmi témát dolgozott fel, s kötetünket két idegen nyelvű írás is gazdagítja.

Mindannyiunk örömeire szolgál, hogy a kezdeti reménytelennek látszó helyzet ellenére, ezekben az anyagilag igencsak szűkös időkben – hála a Trefort-kert Alapítvány adományának, valamint a Tinta Könyvkiadó ügyünkhöz való azonnali pozitív hozzáállásának – a tanulmányokat könyv alakban jelentethettük meg. Köszönettel tartozunk továbbá Demeczky Jenőnek és Havas Ferencnek is: anyagi támogatásuk jelentősen járult hozzá a kötet kiadásához. Itt mondunk köszönetet a tanulmányok lektorálásában részt vállaló kollégáinknak is.

Könyvünk címét Bertók László „Jár mint a nyelvben a világ” c. verse inspirálta. A vers a költő „Kő a tollpihén” c. kötetében (Budapest, Orpheusz könyvek 1990: 55) jelent meg.

A borító Róth Miksa „A tudás fája” c. – Zsolnay-féle kerámiaelemekkel díszített – mozaikjának (1899–1900. Budapest, Róth Miksa Emlékház) felhasználásával készült.

* * *

Máig jól emlékszem arra a napra, amikor 1981 tavaszán Ladányi Mária – még magyar–orosz szakos középiskolai tanárként – először látogatott el az ELTE Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékére, mint a Zsilka János professzor vezette „Nyelvi mozgásformák dialektikája” kutatócsoport leendő munkatársa. Kollégánkként hamar megszerrettük: meglepően gyorsan beilleszkedett a Tanszék életébe, s nemsokára a kutatócsoport legtevékenyebb tagjává vált, akire mindig lehetett számítani, s szavára a többiek is

odafigyeltek. Közben – munka mellett – elvégezte az általános nyelvészet szakot, soha nem kérve a legkisebb engedményt sem, s intenzíven tanult angolul.

Harminchárom év telt el azóta, s ma Ladányi Mária egyetemi tanár ennek a – Laziczius Gyula alapította, nagy hagyományú, ám sok vihart és veszteséget megért, kényszerűen többször is profilt váltott – tanszéknek elismerést és közmegbecsülést kivívott vezetője. Mindezt azonban korántsem könnyen kapta: tehetségével, három évtizedes következetes, lépésről lépésre haladó, kitartó kutatómunkájával, 1987 óta nagy örömmel végzett, tanítványaiért felelősséget vállaló, önzetlen oktatói-tanári tevékenységével, részvételével az egyetem közéletében, s szilárd erkölcsi értékrendet követő, mindig nyugodt, toleráns és empatikus, de elveiből soha nem engedő emberi magatartásával érte el.

Ünnepeltünket szolgálatnak tekintett lelkiismeretes munkavégzés, segítőkészség, mindenre nyitott érdeklődés, s a mindenkivel szót értés ritka adománya jellemzi, anélkül, hogy föladná belső meggyőződését, elkötelezettségeit.

Fáradtságát más jellegű tevékenységekkel győzi le, piheni ki: harmadik éve tanulja a siketek jelnyelvét, a Szláv Tanszék Szent Demeter kamarakórusában énekel.

Férje egyszer – találóan – egy Babits-verssoral jellemezte: „törékeny bár, tengerre termett”. Magam úgy vélem, hogy Ladányi Mária nagyon erős ember. Erőn ez esetben nem fizikai, hanem lelki-szellemi erőt értve. Arra az erőre gondolok, amelyről Arany János – szállóigévé vált – sorai szólnak: „Előtted a küzdés, előtted a pálya, / Az erőtlen csügged, az erős megállja. / És tudod: az *erő* micsoda? – *Akarat*, / Mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat.”

Kedves Mari! Végére érve e rövid és szükségképpen hiányos méltatásnak, nem maradt más feladatomban csak az, hogy szeretettel átadjam a tiszteletedre készült könyvet, mindannyiunk nevében boldog születésnapot, s további, egészségben eltöltött, munkás évtizedeket kívánjak Neked. **Isten éltesen sokáig!**

Budapest, 2014 márciusában

A szerkesztők nevében:

Horváth Katalin